

FIȘA DISCIPLINEI**1. Date despre program**

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice
1.3 Departamentul	DEPARTAMENTUL DE FILOSOFIE
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Filosofie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Cultură și filosofie bizantină						
2.2 Titularul activităților de curs	Mihai-Dan Chițoiu						
2.3 Titularul activităților de seminar	Drd. Corina-Andreea Domnari						
2.4 An de studiu	I	2.5 Semestrul	II	2.6 Tip de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei*	Ob

*OB – Obligatoriu / OP – Opțional / F – Facultativ

3. Timpul total estimat (ore pe semestru și activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și altele					40
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					11
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					4
Examinări					4
Alte activități					0
3.7 Total ore studiu individual					94
3.8 Total ore pe semestru					150
3.9 Numărul de credite					6

4. Precondiții (dacă este cazul)

4.1 De curriculum	Discipline absolvite anterior: Introducere în filosofie, Terminologie filosofică, Metodologie filosofică
4.2 De competențe	Abilități interpretative, cunoașterea momentelor importante din istoria filosofiei

5. Condiții (dacă este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	
-------------------------------	--

5.2 De desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	Demonstrează capacitatea de a utiliza concepte pentru a crea și înțelege generalizarile și de a le corela sau conecta la alte elemente, evenimente sau experiențe. Aplica metode și tehnici științifice pentru investigarea fenomenelor, dobândind noi cunoștințe sau corectând și integrând cunoștințele anterioare. Citește, interpretează și rezuma în mod critic informații noi și complexe din diverse surse. Utilizează metode științifice pentru cercetarea istoriei și a culturii. Analizează sursele înregistrate, cum ar fi dosarele autorităților publice, ziarele, biografiile și scrisorile, pentru a descoperi și a interpreta trecutul.
Competențe transversale	Descopera și dezvoltă o perspectivă individuală cu privire la rolurile, semnificația și scopul cuiva, inclusiv cu privire la ceea ce înseamnă a trăi, a muri și a fi om. Analizează în mod eficace, regulat și sistematic propriile acțiuni, performanțe și atitudini și face ajustările necesare, cautând oportunități de dezvoltare profesională pentru a elimina lacunele în materie de cunoștințe și practici în domeniile identificate. Arată un real interes pentru noutate, o deschidere pentru a câștiga experiența, găsește subiecte și teme fascinante, explorează activ și descopera noi domenii Gândește folosind logica și raționamentul pentru a identifica punctele tari și punctele slabe ale soluțiilor alternative, concluziilor sau abordărilor problemelor. Da dovada de competență interculturală și de respect față de valorile și normele culturale. Da dovada de toleranță și de apreciere față de diferitele valori și norme deținute de persoane și culturi diferite și dezvoltate în circumstanțe diferite sau în momente și locuri diferite.

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general	- Identificarea și interpretarea particularităților culturii bizantine - Stabilirea identității și originalității modului de filosofare bizantin
7.2 Obiectivele specifice	La finalizarea cu succes a acestei discipline, studenții vor fi capabili să: • Relevarea specificului culturii și filosofiei bizantine • Să identifice constituirea și etapele culturii și filosofiei bizantine • Să identifice metodele filosofice implicate în filosofia bizantină

8. Conținut

8.1	Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Semnificația studierii culturii și filosofiei bizantine. Coordonate istorice și culturale	Prelegerea, discuția critică	2 ore pentru fiecare temă de curs Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate în prima parte a cursului
2.	Contextul istoric și ideatic al apariției neoplatonismului		
3.	Doctrina lui Plotin		
4.	Paradigmele Neoplatonismului: <i>Emanatie și Conversie, Hypostazele</i>		
5.	Evoluția neoplatonismului		
6.	Neoplatonici vs. Gnostici. Primele secole creștine		
7.	Sursele și identitatea filosofiei bizantine		
8.	Temele filosofiei bizantine		
9.	Calea cunoașterii: <i>Kataphatic și Apophatic</i>		
10.	Omul ca vietuitor. <i>Tunica de piele</i>		
11.	Paideea și Mistagogia		
12.	<i>Ierarhie și participare</i> : între simbolic și social		

13.	<i>Iconic și re-prezentare</i>		
14.	Actualitatea filosofiei bizantine		

Bibliografie

Leon Robin, *Platon*, Ed. Teora, București, 2000;
Emile Brehier, *Filosofia lui Plotin*, Ed. Amarcord, Timișoara, 2000;
Pierre Hadot, *Plotin sau simplitatea privirii*, Ed. Polirom, Iași, 1998;
Alain Ducellier, *Bizantinii*, Ed. Teora, București, 1997;
Michel Kaplan, *Bizanț*, Ed. Nemira, București, 2010;
Sergei Mariev, *Bizantine Perspectives on Neoplatonism*, Ed. Walter de Gruiter, 2017;
Nikolaos Matsoukas, *Istoria filosofiei bizantine*, Ed. Bizantină, București, 2003;
Basile Tatakis, *Filosofia bizantină*, Ed. Nemira, București, 2010;
Dan Chițoiu, *Repere în filosofia bizantină*, Ediție a II-a, Ed. PIM, Iași, 2012;
Panayotis Nellas, *Omul, animal îndumnezeit*, Ed. Deisis, Sibiu, 1994;
Christos Yannaras, *Persoană și eros*, Ed. Anastasia, București, 2000.

8.2	Seminar	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1.	Prezentare de ansamblu a tematicii de seminar	Expunere, problematizare, explicație	2 ore pentru fiecare temă de seminar Bibliografia minimală este menționată în secțiunea de mai jos. În cazul fiecărui autor menționat în programul cursului se va alege o lucrare reprezentativă care va fi analizată ca aplicație a problemelor generale prezentate în prima parte a cursului
2.	Introducere în filosofia lui Plotin: biografie, parcurs, repere		
3.	Influența lui Platon asupra lui Plotin. Aspectul de noutate în filosofia plotiniană		
4.	Terminologia plotiniană: <i>Nous</i> și <i>Psyche</i> (doctrină)		
5.	<i>Ousia</i> și <i>Hypostasis</i> . Neoplatonism vs. creștinism		
6.	<i>Unu</i> și <i>Trei</i> . <i>Unu</i> și <i>Multiplu</i> . Neoplatonism vs. creștinism		
7.	Relația <i>suflet-trup</i> . Neoplatonism vs. creștinism		
8.	<i>Metafizică</i> și <i>teologie</i> între neoplatonism și gândirea bizantină. Mai există metafizică în gândirea bizantină?		
9.	Receptare și noutate semantică: termenii neoplatonici în filosofia bizantină		
10.	<i>Logos-Logoi</i> între Platon și Maxim		
11.	Evoluția filosofiei bizantine între Maxim Mărturisitorul și Grigorie Palama		
12.	Justificarea icoanei ca reprezentare suprasensibilă: controversă și argumentare		
13.	<i>Energiile necreate</i> : concept cheie în filosofia lui Grigorie Palama		
14.	Evaluare scrisă de seminar		

Bibliografie

Platon, *Opere*, vol. VI, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989;
Plotin, *Opere*, vol. I-III, Ed. Humanitas, București, 2003-2009;
Porfir, *Isagoga*, Ed. Univers Enciclopedic, București, 2002;
Proclos, *Elemente de Teologie*, Ed. Herald, București, 2007;
Damascius, *Despre primele principii. Aporii și soluții*, Ed. Humanitas, București, 2006;
Origen, *Peri Arhon*, în „Părinți și Scriitori bisericești”, vol. 8, Ed. IBMBOR, București, 1982;
Evagrie Ponticul, *Tratatul Practic. Gnosticul*, Ed. Polirom, Iași, 2003;
Dionisie Areopagitul, *Opere complete*, Ed. Paideia, București, 1996;
Grigorie de Nyssa, *Viața lui Moise*, în „Părinți și Scriitori bisericești”, vol. 29, Ed. IBMBOR, București, 1982;
Maxim Mărturisitorul, *Ambigua*, în „Părinți și Scriitori bisericești”, vol. 80, Ed. IBMBOR, București, 1983;
Maxim Mărturisitorul, *Mistagogia*, Ed. IBMBOR, București, 2000;
Isaac Sirul, *Cuvinte către singuratici*, Partea a II-a, Ed. Deisis, Sibiu, 2003;
Teodor Studitul, *Iisus Hristos, prototip al icoanei sale*, Ed. Apologeticum, București, 2006;
Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Ed. Apologeticum, București, 2004;
Grigorie Palama, *Tomul Aghioritic*, în „Filocalia”, Vol. 7, Ed. IBMBOR, București, 1977.

9. Coroborarea conținutului disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul de „Cultură și filosofie bizantină” se înscrie în aria curriculară a cursurilor de istorie a filosofiei. Servește absolventului la a aprecia mai corect importanța epocii și continuitatea unui anume fel de discurs prezent de-a lungul meditației filosofice.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere în nota finală (%)
10.4 Curs	Examinarea cunoștințelor teoretice dobândite în timpul activităților de curs și seminar	Examen oral din tematică	50%
10.5 Seminar	Realizarea și susținerea unui referat, prezență activă la seminarii (70% din totalul întâlnirilor), evaluare scrisă	Prezentarea unei lucrări de seminar Evaluare finală de seminar	50%
10.6 Standard minim de performanță			
Minim 4 la examinarea finală la care se adaugă 1 punct pentru îndeplinirea în proporție de 50 % a activităților de la seminar			

Data completării,
28 septembrie 2024

Titular de curs,
Prof. univ. dr. Mihai-Dan Chițoiu

Titular de seminar,
Drd. Corina-Andreea Domnari

Data avizării în departament,
29 septembrie 2024

Director de departament,
conf.univ.dr. Cristian Moisuc